

نقش حکمی هنر معماری اسلامی در هویت بخشی خانه ایرانی؛ مطالعه موردی: خانه لاری‌ها یزد

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۰۲

کد مقاله: ۱۰۹۵۵

محمد بهزادپور^{۱*}، محبوبه بشیرآذر^۲

چکیده

هویت یکی از پایه های شناخت افراد و جامعه از طرق مختلف است و شناخت مباحث هویتی با دیدگاه حکمی و متعالی در ساختار و لایه های معماری مناطق مختلف می تواند به واکاوی ریشه ای فرهنگی و اجتماعی آن پردازد. با در نظر گرفتن سیاست های کلان کشور و جامعه اسلام به جهت معرفی خود به دیگر مجامع پیرامونش، معماری و شهرسازی با محتوای مسکن ایرانی اسلامی و صرف هویت اسلامی به میزان تحقق این اصل در گذشته و نیز حال به این مهم کمک شایانی کرده است. با توجه به حکمت معماری اسلامی، نقش و اصول آن در فرآیند شکل گیری خانه های سنتی همواره از مباحث مکاشفه ای و تحلیلی بده که هر پژوهشی نگاه ویژه ای می تواند به این موضوع داشته باشد و لذا در پژوهش حاضر نقش حکمی با نگاه هویت بخشی در معماری اسلامی مورد واکاوی قرار می گیرد. نکات و طرز ساخت و ساز و نیز عناصری مانند: محرمیت و محصوریت- اشرافیت و جانمایی ها نسبت به کاربری هر محیط در خانه هایی که رویکرد اسلامی داشته اند و استفاده از دیگر عناصر هویت ساز، مصداق هایی ملموس برای شناخت هویت اسلامی به شمار می آید. به همین دلیل در پژوهش پیش رو به میزان عملکردی این آیتم ها که برای ایفای روشن تر نقش هویت اسلامی در طراحی الگوی خانه ایرانی است، پرداخته می شود. روش تحقیق در پژوهش حاضر به صورت توصیفی تحلیلی و به صورت مطالعه کتابخانه ای و بررسی نمونه موردی در قالب خانه لاریها در یزد می باشد. نتایج تحقیق بیانگر این موضوع است که هویت معماری ایرانی اسلامی در خانه لاریها برگرفته از یک پیوند عمیق لایتناهی الهی می باشد که برگرفته از وحدت موجود در بین عناصر و مفاهیم کالبدی و همچنین نظم موجود در سلسله مراتب فضاهای اصلی مانند (هشتی، دالان ورودی، الگوی فضای پوشیده، نیمه باز، باز و ...) می باشد.

واژگان کلیدی: حکمت هنر، معماری اسلامی، هویت، فرهنگ، الگوی طراحی خانه ایرانی

۱- گروه معماری؛ واحد هشتگرد؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ هشتگرد؛ ایران (نویسنده مسئول)

behzadpour@hiau.ac.irmohammad

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی سواه